

εὐχαριστήσεως τὰ βιβλία ἐκεῖνα, τὰ ὅποια εἶναι οἰκεία εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας καὶ εἶδε χιλιάκις νὰ τακτοποιῶσι, καθαρῶσι, περιποιῶνται οἱ γονεῖς του· τὰ ὅποια εἶχον ἤδη δι' αὐτὸν, ἕκαστον κατὰ τὸ σχῆμά του καὶ τὸ χρῶμά του, φανταστικὴν τινα σημασίαν πρὶν ἢ μάθῃ τὸ ἀλφάβητον. Βεβαίως δὲ θὰ ὑπάρχῃ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ νέου, ὅστις ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτοῦ ἐτῶν εἶδε τὴν οἰκογένειάν του νὰ διατηρῇ καὶ νὰ σέβηται θρησκευτικῶς τὰ βιβλία, καὶ ἐκεῖνου ὁ ὁποῖος εἶδεν αὐτὴν νὰ ζῆ ἐκ τῆς βιβλιακῆς ληστείας καὶ νὰ κάμνῃ τὰ ἀναγνωσθέντα βιβλία ὅ,τι κάμνομεν τὰ παλαιὰ ὑποδήματα καὶ τὰ ἀπορριπτόμενα ἐνδύματα.

Καὶ ἔπειτα τί ἐξανιστᾷ μυχίως καὶ ἠδύτερον ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ τέκνου τὴν οἰκογένειαν μακρυσμένην ἢ διεσκορπισμένην, τοὺς ἀποθανόντας γονεῖς, τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, τὴν στοργὴν καὶ τὰς φροντίδας δι' ὧν περιεβάλλετο; Τὰ βιβλία, τὰ ὅποια φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, τὰ ὅποια αὐτὸς οὗτος ἔθεσεν εἰς τὴν χεῖρά του, περὶ τῶν ὁποίων ὠμίλησε μετ' αὐτοῦ, τῷ ἀναμνησκουσι τὰς προσφιλεῖς αὐτοῦ ἀναγνώσεις, τὰς κρίσεις του, τὰς ἰδέας του, μυρίας ἀποχρώσεις τῶν φυσικῶν αὐτοῦ κλίσεων. Ἐπί τινων βιβλίων τῷ φαίνεται ὅτι βλέπει εἰς τὸ φῶς τοῦ λύχνου νὰ κλίνωσι τὰ ἀποστίλβοντα ἐκεῖνα δίοπτρα καὶ ἡ λευκὴ ἐκεῖνη κεφαλή. Ἄλλα τῷ ἀναμνησκουσι τὴν οἰκογένειαν καθημένην ἐν κύκλῳ, προσεκτικὴν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἐνὸς ἐκ τῶν μελῶν τῆς θέσεις προσφιλῶν προσώπων, ἀναφωνήσεις καὶ γέλωτας εὐθύμους ἢ λυγμοὺς κακῶς πνιγομένους τῶν μικρῶν ἀδελφῶν του, ἀναμνήσεις αἵτινες θὰ εἶχον ἐκφύγει τῆς μνήμης του ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου. Τὸ τέκνον ἐκεῖνου, ὅστις ἠγάπησε τὰ βιβλία, θὰ ἀγαπᾷ τὰ βιβλία, καὶ δὲν θέλει εἶσθαι ψυχὴ καθ' ὀλοκληρίαν κοινὴ ἐκεῖνη, ἐν ἣ διαμένει ἡ λατρεία αὕτη.

*Α! ἂς βλέπωμεν λοιπὸν νὰ σχηματίζεται πέριξ ἡμῶν μὲ τὸν καιρὸν ὁ κύκλος αὐτὸς φίλων ἀφῶνων καὶ πιστῶν· ἂς ἐγειρώμεν τὴν εἰρηνικὴν αὐτὴν ἀκρόπολιν ἵνα εὖρωμεν ἀνακούφισιν ἐντὸς αὐτῆς καθ' ἂς ἡμέρας θέλομεν εἶσθαι πολιορκημένοι ἀπὸ τὰς θλίψεις τῆς ζωῆς. Αἱ ἡμέραι αὗται ἔρχονται καὶ μετ' αὐτῶν ἡ ἀνάγκη τῆς μοναξίας καὶ τῆς σιωπῆς· θὰ ἦναι λυπηρὸν τότε νὰ μὴ ἔχῃ τις μίαν γωνίαν τῆς οἰκίας, ὅπου νὰ δύναται νὰ καταφεύγῃ ὅπως δοκιμάσῃ νὰ λησμονήσῃ τοὺς ζῶντας παρηγορούμενος μὲ τοὺς νεκρούς!

Ἐν Μεσολογγίῳ.

X. M. II.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

4

Τὸ ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅπερ ἐσχάτως ἀνεκινήθη ἐν Ἄρτῃ, καὶ οὗτινος δὲν δύναται τις νὰ προῖδῃ τὴν ἐκβασιν καὶ τὰς διαστάσεις, ἠδύνατο νὰ

γεννηθῆ καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἅμα τῇ ἀπελευθερώσει αὐτῆς· διότι ἂν ἡ Ἑπειρος εἶχε τὸν Ἀλῆ πασσάν της, εἶχε καὶ ἡ Ἀττικὴ τὸν Ἀλῆ ἀγάν της, τὸν γνωστὸν ὑπὸ τὰ ὀνόματα Χατζζαλῆς καὶ Χασεκῆς, καίτοι ὁ Βεϊβόδας οὗτος τῶν Ἀθηνῶν δὲν δύναται νὰ ἐξισωθῆ πρὸς τὸν μεγαλεπίβολον Τεπελενῆν, οὗτινος ἡ φιλοδοξία ἐπὶ τοσοῦτον ἐξετείνετο, ὥστε νὰ ἀναφωνήσῃ ποτὲ στενάζων· « Ἄχ! νὰ μὴν ἔλθω προτῆτερα εἰς τὸν κόσμον! μὲ τὴν βοήθειαν ὀλίγων τρελλῶν θὰ ἐγινόμουν προφήτης!» Ἐν τούτοις ἀμφότεροι ἦσαν ὑπουλοὶ, δόλιοι, δραστήριοι, ἀνδρεῖοι, αἰμιχαρεῖς καὶ πλεονέκται, εἰς τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο πλεονέκτημα ἀνάγουσι τὴν ἀρχὴν τῶν τὰ ἀγροτικὰ ζητήματα ὧν ἐμνήσθημεν, διότι ὅ,τε Πασᾶς καὶ ὁ Βοϊβόδας ἐγένοντο κύριοι πολλῶν κτημάτων καὶ ἀπεράντων ἐκτάσεων γῆς, ἅτινα πάντα ἀνήκον εἰς τοὺς δυστυχεῖς καταδυναστευομένους, καὶ εἰς ὧν τὴν κυριότητα οὐδέποτε πλέον ἐπανῆλθον.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀρπάγων ὑπῆρχε καὶ ἡ ἐξῆς διαφορὰ· ὅτι ὁ Χασεκῆς εἶχε σφοδρούς ἐν τῷ τόπῳ ἀντιπερισπασμοὺς, καὶ συνεχῶς κατηγγέλλετο καὶ κατερραδιουργεῖτο ὑπὸ τε τῶν προὔχόντων τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἰσχυρᾶς μερίδος ἐντοπίων Τούρκων ἀντιπάλων αὐτῷ, συνεπεία δὲ τῶν καταγγελιῶν τούτων, τῶν λεγομένων ἀγωγῶν, πολλάκις ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς· καὶ κατώρθου μὲν νὰ ἐπανόρχηται εἰς Ἀθήνας θρασύτερος, ἐντούτοις ἐγνώριζεν ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ ἀπολέσῃ τὸ ἀξίωμα ἀνεπιστρεπτεῖ, καὶ διὰ τοῦτο ἐφρόντιζεν ὅπως ἀποκτᾷ τὰ κτήματα διὰ νομίμων τίτλων, ἐνῶ ὁ Τεπελενῆς οὐδὲν τοιοῦτον διενεόηθη ποτὲ, οὔτε εἶχεν ἀνάγκην νὰ διανοηθῆ.

Παράδοξος δὲ εἶναι ὁ τρόπος, δι' οὗ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξηνάγκαζεν ὁ Χασεκῆς τοὺς ὑπηκόους του νὰ τῷ ἐκχωρῶσι τὰ κτήματά των· οὗτος, κατὰ τὰς διηγήσεις γερόντων τινῶν, ἦτο ὁ ἐξῆς· « σὲ ὅποιον ἤθελε νὰ τοῦ πάρῃ τὸ κτῆμα ἔσελνε πεσκέσι μέσα σὲ μαντύλι τρία μῆλα καὶ ἓνα βόλι», ὁ κομιστῆς τῶν δώρων παρήγγελλεν εἰς τὸν ἀτυχῆ δωρολήπτην νὰ προσέλθῃ ταχέως ὅπως συνταχθῆ τὸ συμβόλαιον, δι' οὗ ἐπόλει εἰς τὸν Χατζζαλῆν τὸ κτῆμά του ἀντὶ τῶσων γροσίων, καὶ ἔφρευεν· ὁ Ἀθηναῖος ἐννοῶν τὴν σημασίαν τῆς σφαίρας ἐξεχώρει ἀκουσίως τὸ κτῆμά του προσποιούμενος βεβαίως καὶ τὸν παιδρὸν.

Ὁ Χατζζαλῆς διενεοῖτο νὰ καταστήσῃ τὰς Ἀθῆνας τασιδίκι του, ἀλλ' ἡ καταδίκη του εἰς ἐξορίαν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς κεφαλικὴν ποινὴν ἐκτελεσθεῖσαν ἐν Κῶ τὴν 23 Δεκεμβρίου 1795 ἀνέτρεψε τὰ σχέδιά του.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν κτημάτων τοῦ Χασεκῆ εἰς τοὺς ἀρχαίους κυρίους τῶν φαίνεται ὅτι ἀνεκινήθη καὶ τότε, ἀλλ' ἄνευ ἀποτελέσματος· διότι ἀναγινώσκομεν τὰ ἐξῆς εἰς χρονικόν τι περὶ τῶν Ἀθηνῶν ἐκδοθὲν ὑπὸ Ἐπαμ. Σταματιάδου· « Ἐξορισθέντος τοῦ Χατζζαλῆ Ἀλῆ πρὶν ἔτι τῆς κα-

»ρατομίας του ὁ φιλαθήναιος καὶ φιλοδίκαιος
 »Τζελεμπή Ἐφέντης¹ ἔστειλεν εἰς Κῶον ἄνθρω-
 »πον ἐπὶ ταύτῳ μὲ βασιλικὸν ὄρισμὸν ἐπιτάτ-
 »τοντα σφοδρῶς καὶ ἀφύκτως τὸν Χατζή Ἀλῆν
 »ὄτι νὰ παρασταθῇ εἰς τὸν κριτὴν τῆς Κῶου
 »καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἕνα ἐπίτροπον ὡς πρόσω-
 »πὸν του διὰ βελικὸν χοτζετίου, ὁ ὁποῖος ἐπίτρο-
 »πὸς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀθήναν καὶ νὰ παραδώσῃ
 »εἰς τὸν καθ' ἕνα τὰ ὑποστατικά ὅπου τοῦ ἐπῆρε
 »καὶ νὰ λάβῃ τὰ ὅσα ἄσπρα τοῦ ἔδωκεν. Εἰς αὐ-
 »τὰ ὁ Χατζή Ἀλῆς ἀπεκρίθη τὸ νὰ στοχασθῶ
 »ἀλλ' ὁ ἡμέτερος προστάτης καὶ καλοθελητής
 »δὲν τοῦ ἔδωκε καιρὸν νὰ ἐκτείνῃ μακρότερον
 »τοὺς στοχασμούς του, ἀλλὰ μίαν ὥραν προτή-
 »τερα, (διότι ὑπώπτευσε κάθε ἐναντίον) μὲ τὸ
 »δεύτερον φερμάνι προξένησεν ἡμῖν τὴν τελείαν
 »ἐλευθερίαν, ὡς εἴρηται. Μετὰ γοῦν τὴν κατὰ-
 »λυσιν τοῦ τυράννου ἤρρησεν ὁ πρῶτος βασιλι-
 »κὸς ὄρισμός, καθ' ὅτι ἐπέρασεν εἰς τὸ μοιρὶ ὅλη
 »του ἡ περιουσία».

Οὕτως ἡ μεγάλη περιουσία τοῦ Βεϊβόδα τῶν
 Ἀθηνῶν Χατζή Ἀλῆ ἀγὰ Χασεκὴ περιήλθεν εἰς
 τὸ Τουρκικὸν κράτος, μετὰ δὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν
 τῶν Ἀθηνῶν παντὶ ἄλλῳ ἢ τοῖς κυρίοις αὐτῆς.
 Ὁρεῖλομεν ὅμως νὰ ἀναφέρωμεν πρὸς ἔπικινον
 τῶν Ἀθηναίων ὅτι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν των
 οὐδὲ λόγον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔκαμον,
 ἅτε περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὴν ἐλευθερίαν, ὑπὲρ
 ἧς τοσαῦτα ἐθυσίασαν, τοσαύτως τὴν πόλιν αὐτῶν
 ἐγκατέλιπον, καὶ τὴν ὁποίαν ἐθεώρησαν, φαίνεται,
 ὡς τὸ πολυτιμότερον τῶν κτημάτων. Εὐχόμεαι
 οἱ Ἀρτινοὶ νὰ ἀναδειχθῶσιν εὐτυχέστεροι τῶν
 Ἀθηναίων ἀνακτιῶντες μετὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ
 τὴν περιουσίαν των.

Δ Γρ. Κ.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

14 Σεπτεμβρίου.

Ὅτε τῷ 628 μ. Χ. ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος,
 μετὰ τὸ πέρας τοῦ πρὸς τοὺς Πέρτας ἀγῶνος καὶ
 τὴν ἐντελῆ ταπεινώσιν τοῦ περσικοῦ Κράτους,
 εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσιν ἐν θριάμβῳ ἐπὶ ἄρ-
 ματος συρομένου ὑπὸ 4 ἐλεφάντων, ἄνδρες προ-
 πορευόμενοι ἐκράτουν τὸν τίμιον καὶ ζωοποῖδον
 σταυρὸν, ὃν ἀπαχθέντα ἄλλοτε ἐξ Ἱεροσολύμων
 κατηνάγκασε τοὺς Πέρτας νὰ ἀποδώσωσιν αὐτῷ,
 ὑπελάμβανε δὲ ὡς τὸ ἐνδοξότατον τῶν ἄθλων ἐ-
 κείνων τρόπαιον. Καὶ οὐδ' εἰς τοῦτο ἤρξασθη ἀλλ'
 ἐν ἔαρι τοῦ ἀκολουθοῦ ἔτους ἀπελθὼν εἰς Συρίαν
 μετὰ τοῦ ἱεροῦ τῆς πίστεως ἡμῶν συμβόλου, ἀ-
 νύψωσεν αὐτὸ πανηγυρικῶς τῇ 14 Σεπτεμβρίου
 ἐν Ἱεροσολύμοις ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ χώρου ὅπου ἄλ-
 λοτε ἴστατο, ἐγερθὲν αὐτόθι τὸ πρῶτον ἐπὶ με-
 γάλου Κωνσταντίνου κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἡ-
 μέραν τοῦ ἔτους 335. Καὶ ἐξῆλθε λοιπὸν βαστά-

1. Ἐφορος καὶ διοικητὴς καὶ δεσφτερτάρης τοῦ Ἰράκ-Νιζάμ-Τζεβί.

ζων τὸν σταυρὸν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τό-
 πον, καὶ περιεστοιχισμένος ὑπὸ ἀναριθμήτου πλή-
 θους ἀνεστήλωσε τὸ τρόπαιον, ἐνῶ δ' κληρὸς ἔ-
 ψαλλε «Σῶσον, Κύριε, τὸν λαόν σου καὶ ἐνλό-
 γησον τὴν κληρονομίαν σου, τίκας τοῖς βασι-
 λεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος, καὶ τὸ σὸν
 φυλάττων διὰ τοῦ σταυροῦ σου πολιτεύμα». Ταύτην δὲ τὴν τελετὴν δὲν ἔπαυσεν ἡ ἑλληνικὴ
 Ἐκκλησία πανηγυρίζουσα ἕκτοτε τὴν 14 Σεπτεμ-
 βρίου ἐκάστου ἔτους¹.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἱερεὺς, συνοδῶν κατὰδικον ἀγόμενον εἰς θά-
 νατον, τὸν παρηγόρει λέγων ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκεί-
 νην ἔμελλε νὰ παρακαθῆσθαι εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ
 Κυρίου.

— Δέσποτά μου, ἀποκρίνεται ὁ κατὰδικος, ὁ-
 ρίστε ἡ ἀγιώσυνη σας, ἂν ἀγαπάτε· ἐγὼ προτιμῶ
 νὰ μείνω νῆστις.

*
 *

Κυρίως τις συναντᾷ κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐ-
 παίτην, ὅστις τοῦ κόπτει τὸν δρόμον, τείνων αὐ-
 τῷ τὴν χεῖρα.

— Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ ζητιανεύης τέτοια ὥρα ;
 τοῦ λέγει.

— Ἀφέντη, ὄχι τώρα μονάχα, καὶ τὴν ἡμέραν
 τοῦ ἴδιο κάνω.

*
 *

Ὁ κ. Π*, ἀμαθὴς· νεόπλουτος, προσποιεῖται τὸν
 φιλόσοφον.

Προχθὲς συναντᾷ αὐτὸν καθ' ὁδὸν ὁ πονηρὸς κ.
 Ε*, φέρωντα ὑπὸ μάλης δύο ὀγκώδεις τόμους.

— Μὲ βλέπεις, λέγει μεσιδῶν ὁ Π*, τὸ πάθος
 μου δὲν μ' ἀφίνει, καθ' ἡμέραν καὶ νέα κουβαλῶ
 ἵς τὸ ἴσπῆτι.

— Ἐξάιστα, λέγει σοβαρῶς ὁ Ε*, κάμνεις
 πολὺ καλά, ἡ γυμναστικὴ ὠφελεῖ πάντοτε.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* Αἱ πολιαὶ τρίχες εἶνε ἀφροδ, καλύπτων τὸ
 πέλγαγος μετὰ τὸν κλύδωνα.

— Γυνὴ ἐξώλης ἐνατενίζει πρὸς γυναῖκα τι-
 μίαν ὡς πρὸς κάτοπτρον, ἐλέγχον τὰς ἐαυτῆς
 ρυτίδας· τοσοῦτον δὲ μαίνεται ἐπὶ τούτῳ, ὥστε
 θὰ τὸ κατέθραυεν, ἐὰν ἠδύνατο.

— Ὁ ὕπνος εἶνε γενναϊόδωρος κλέπτης, διότι
 ἀποδίδει εἰς τὴν δύναμιν ὅσα ἀφαιρεῖ λάθρα τὸν
 χρόνον.

— Ἐὰν ἠδύνασθε νὰ ρίψητε ὡς περ ἐλεημο-
 σύνην τὸν ὕψ' ὕμῶν κατασπαταλόμενον χρόνον
 εἰς τοὺς ἐπισταμένους νὰ ποιήσωσι βελτίονα χρῆ-
 σιν αὐτοῦ, πόσοι ἐπαῖται θὰ ἦσαν πλοῦσιοι !

— Τὸ καθῆκον συσπᾷ τὰς ὀφρῦς, ὅταν τὸ δια-
 φεύγῃς· προσμειδᾷ δὲ, ὅταν ἀκολουθῆς αὐτῷ.

1. Ἐκ τοῦ Ἐπιλόγου τῆς ἑλλ. ἱστορίας τοῦ κ. Παπαρηγοπούλου.